UN LABIRINT SOLAR

de Gene Wolfe

GENE WOLFE s-a nascut in 1931 la New York si a crescut in Houston, Texas. Dupa doi ani si jumatate petrecuti la Universitatea Texas A&M, a renuntat la studii si a fost recrutat in armata. A servit in Razboiul din Coreea, pentru serviciile sale primind decoratia Combat Infantry Badge. A urmat apoi cursurile Universitatii din Houston, absolvind Facultatea de Mecanica. Din 1984 s-a consacrat exclusiv scrisului.

S-a afirmat ca scriitor de science-fiction odata cu publicarea in 1972 a romanului The Fifth Head of Cerberus, iar in 1973 a primit Nebula Award pentru cea mai buna nuvela (The Death of Doctor Island). In 1977 i s-a decernat Chicago Foundation for Literature Award, urmat de Rhysling Award pentru poezie science-fiction.

Tetralogia Cartea Soarelui Nou si-a câstigat rapid titlul de opera clasica in domeniu si i-a adus autorului sase premii prestigioase: World Fantasy Award, British SF Association Award, Nebula Award, Locus Award, John W. Campbell Memorial Award, Prix Apollo.

Multiplu laureat pentru scrierile sale (romane, culegeri de povestiri, poezii), Gene Wolfe mai este autorul tetralogiei Cartea Soarelui Lung, care, impreuna cu Cartea Soarelui Nou si trilogia The Book of the Short Sun (Cartea Soarelui Scurt), formeaza asa-numitul ,,Ciclu solar”.

Labirinturile pot fi mai vechi decât omenirea, în mod sigur, troglodiţii le construiau din bolovani de mărimea mingilor de fotbal, ori poate prin alte metode care s-au pierdut; in Europa neolitică, fortăreţele de pe culmile dealurilor erau păzite de reţele de şanţuri încâlcite. Tezeu a urmat o pistă - un ghem de sfoară - prin palatul ameţitor al lui Minos, devenind astfel primul din ceea ce ameninţă să fie o serie infinită de detectivi ficţionali. Zâna Rosamund şi-a scăpat broderia cu acul înfipt în ea, dar a uitat ghemul în buzunar, oferind astfel cavalerilor reginei Eleanor indiciul necesar pentru a rezolva labirintul de la Hampton Court.

În ultima vreme, au fost construite puţine labirinturi, care, în majoritate, au fost prevăzute cu ziduri ieftine şi lipsite de imaginaţie, făcute din gard viu. Avioanele şi elicopterele permit tot mai numeroşilor întreprinzători lipsiţi de fair-play să fotografieze noile labirinturi din văzduh, iar imaginile le îngăduie aventurierilor de fotoliu să le soluţioneze cu ajutorul unui creion. S-ar putea părea că au pierit pentru totdeauna zilele de aur ale monştrilor, fecioarelor şi uimirii fermecate.

Nu este totuşi chiar aşa. Auzisem că un anume bogătaş nu numai că proiectase şi dese-nase un labirint nou, ci inventase un nou tip de labirint, poate cel dintâi de la sfârşitul Epocii Mitului. Din considerente de confidenţialitate, îl voi numi pe acest nou Dedal - „dl. Smith". Pentru a-i opri pe fotografii aerieni din Cesnele lor închiriate, voi preciza doar că labirintul său se află în sălbăticia munţilor Adirondacks.

Pe o impecabil îngrijită pajişte verde, se află - în general, bine distanţate - o colecţie de obiecte încântătoare, chiar dacă disparate. Obelis-curi, stâlpi de felinar din Viena, Paris şi Londra, dar şi din New York, o cutie poştală tot din Lon-dra, fântâni arteziene care susură o vreme, apoi încetează, o iolă, acum eşuată pe recifele ierbii dar cu catargele încă intacte, trunchiul unui co-pac mort acoperit de trandafiri căţărători, şi mul-te altele. Umbrele acestor obiecte formează zidurile unui labirint complicat şi sofisticat.

În mod evident, este un labirint care se modifică de la o oră la alta, ba chiar de la minut la minut. Mai puţin evident este faptul că poate fi soluţionat doar în anumite momente şi e ¡rezol-vabil la amiază, când umbrele sunt cele mai scurte.

Bineînţeles, de asemenea este un labirint pe care exploratorul îl poate părăsi oricând doreşte.

Se spune, cu toate acestea, că majoritatea exploratorilor - cel puţin, a adulţilor - n-o fac. În zori de zi, când umbrele piscurilor mai învăluie pajiştea, dl. Smith îşi aduce oaspetele favorit în punctul care va deveni centrul labirintului. Iarba este încă udă de rouă şi nu se aud decât ciripi-turile păsărilor. Vreme de aproape cinci minute, cei doi bărbaţi (sau, după caz, bărbatul şi femeia) stau nemişcaţi şi aşteaptă. Poate că fumează o ţigară. Discul roşu al soarelui apare deasupra vârfurilor înceţoşate ale copacilor, fântânile îşi înalţă coloanele de cristal, păsările amuţesc, iar şirurile de umbre se ivesc brusc, o schiţă în tuşul negru decolorat al Domnului.

Dl. Smith începe să-şi parcurgă labirintul, dar îşi invită oaspetele să descopere propriile sale poteci. Acesta porneşte, mai întâi amuzat, apoi tot mai serios. Imperceptibil, umbrele se mişcă. Apar noi coridoare; cele vechi se închid, uneori cu o iuţeală surprinzătoare. În scurtă vreme, cărarea dlui. Smith se alătură celei a oaspetelui (căci dl. Smith îşi cunoaşte foarte bine labirintul) şi cei doi pornesc împreună, cu oaspetele deschizând calea. Dl. Smith vorbeşte despre statuia lui Venus, o copie a celei din Luvru; reprezentarea lui Tezcatlipoca, zeul-soare al toltecilor, este autentică, fiind excavată din Teotihuacân. în vreme ce vorbeşte, umbrele se deplasează, părând aproape să şerpuiască precum Quetalcoatl cel cu pene, odată cu unduirile line ale pajiştei. Dl. Smith se îndepărtează puţin, dar pentru un timp poteca sa este aproape paralelă cu a oaspetelui.

- O vezi pe aceea? întreabă oaspetele. Peste un minut sau două, când se va scurta, voi putea să trec pe acolo.

Dl. Smith încuviinţează din cap şi surâde.

Oaspetele aşteaptă, cercetând acum cu încredere configuraţia spectaculoasă de nuanţe verde-închis şi strălucitor. Umbra pe care o indi-case - aparţinând poate unei coloane corintiene - se scurtează, într-adevăr; dar în acelaşi timp, o alta, mişcându-se odată cu soarele mişcător, cade peste cărarea dorită. Majoritatea oaspeţilor adulţi nu găsesc ieşirea din labirint până ce nu sunt salvaţi de un nor trecător. Alţii refuză o asemenea oportunitate.

Adesea, dl. Smith invită grupuri de copii să-i parcurgă labirintul, expediţiile lor fiind astfel pro-gramate ca să poată fi

conduşi în centru. Acolo, pe un fragment năruit de zid, care cel puţin pare străvechi, el le arată chipul sumbru al minotau-rului, un monstru care, după cum le explică, bân-tuie umbrele. Din depărtare - dar nu din direcţia casei - îl întrerupe mugetul gros al unui taur. (Poate că un oaspete rătăcit de grup va descoperi difuzoare tăinuite în coroanele unor copaci, sau poate că nu.) Dl. Smith afirmă că, de obicei, el poate preciza dinainte care copii vor fi încântaţi de labirint. în general, băieţii le întrec ca număr pe fete, însă nu cu mult. Trebuie să nu fie prea mici, dar nici înaintaţi în ani. Ochelarii le pot fi de ajutor. îmi arată o fotografie a ultimei sale Ariadne, o fetiţă brunetă de vreo nouă anişori.

El este corect cu toţi copiii, oferindu-le aceleaşi instrucţiuni, aceeaşi încurajare. Unii îi resping labirintul din capul locului, îndepărtându-se de el, pentru a examina crucifixul înclinat sau apa colorată în albastru din imensul barometru Torricelli, sau pentru a încerca (întotdeauna fără succes) să smulgă spada lui Arthur din stânca ei. Alţii perseverează mai mult, strecurându-se printre zidurile invizibile preţ de cel puţin o oră.

Dar întotdeauna, pe măsură ce umbra mare-lui gnomon se furişează către cifra XII, alcătuită din gresii, cei prea vârstnici, cei prea tineri, cei insuficient de serioşi şi cei prea serioşi se îndepărtează treptat, lăsându-i doar pe dl. Smith şi un copil solitar să continue să se joace sub razele soarelui.

Traducerea: Mihai-Dan Pavelescu